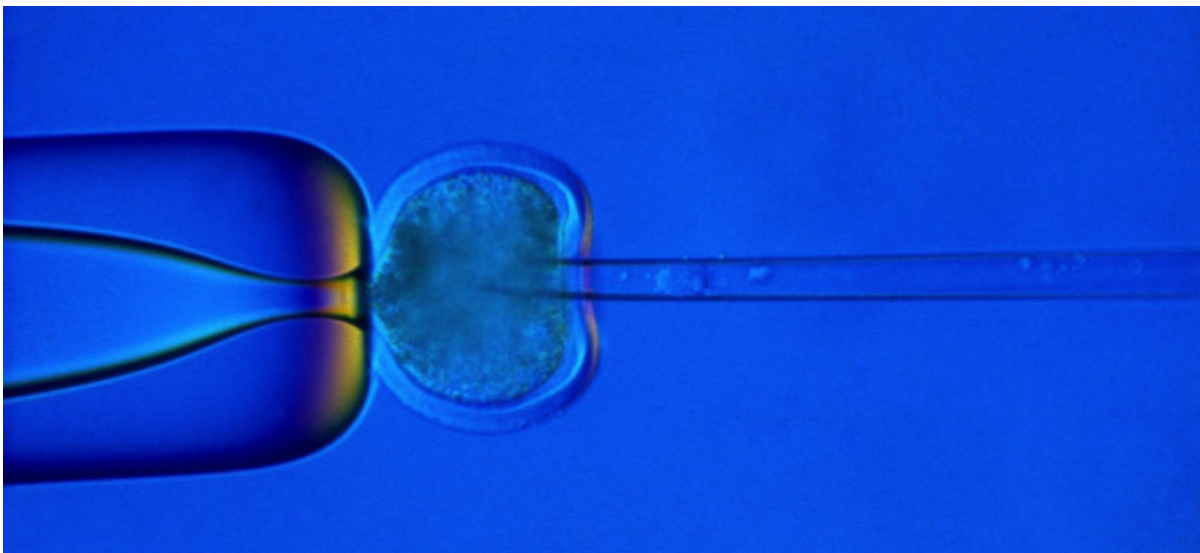
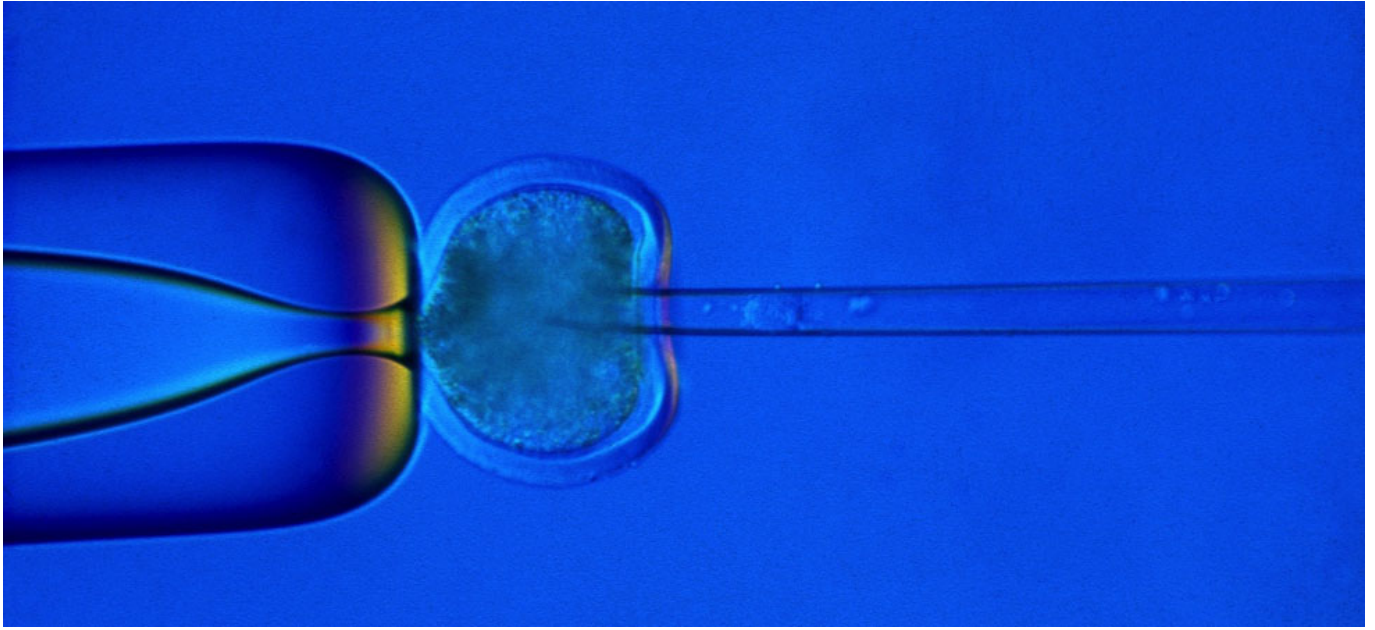

13 Δεκεμβρίου 2014

Ελλαδική Εκκλησία και νόμος 3089/2002: κριτική & αντιδράσεις

Επιστήμες / Επιστήμη & Θρησκεία

Χαρίκλεια Φωτοπούλου, Θεολόγος - Καθηγήτρια Μ.Ε.

Η ύπαρξη θετικών στοιχείων στο νόμο για την ανθρώπινη αναπαραγωγή δεν καλύπτει την αδυναμία του στο να αποτρέψει αδικίες κατά τη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ γονέων και εμβρύων. Έτσι δεν αναγνωρίζεται το προεμφυτευτικό έμβρυο ως άνθρωπος τέλειος στην ταυτότητα και διαρκώς τελειούμενος, ο οποίος διαθέτει τη μοναδικότητα του προσώπου, την ιερότητα της εικόνας του Θεού και την αναγκαιότητα της κοινωνίας με τους άλλους.

Ο νόμος 3089/2002 εκφράζει μια τάση υποβιβασμού της αξίας του προεμφυτευτικού εμβρύου, δεν εξασφαλίζει την προστασία της ζωής του από τη στιγμή που ενώνεται το ωάριο με το σπερματοζωάριο και ανοίγει το δρόμο για τα πειράματα και τις ενδεχόμενες μελλοντικές παρεμβάσεις σ' αυτό κι ακόμη την καταστροφή του.

Αυτό ακριβώς αποκαλύπτει η χρήση των όρων «γεννητικό υλικό», «κρυοσυντηρημένο γεννητικό υλικό», «μεταφορά γεννητικού υλικού» και κατόπιν τροποποιητικής παρέμβασης των συντακτών λόγω σχετικού αιτήματος της Εκκλησίας των όρων «γονιμοποιημένο ωάριο», «κρυοσυντηρημένο γονιμοποιημένο ωάριο», «μεταφορά γονιμοποιημένων ωαρίων» για να δηλωθεί το προεμφυτευτικό έμβρυο, οι οποίοι υπαινίσσονται ότι το έμβρυο πριν εμφυτευτεί είναι ένα κύτταρο ανάλογο με το ωάριο και το σπερματοζωάριο, έχει την ίδια αξία μ' αυτά και η καταστροφή του έχει την ίδια βαρύτητα με την απώλεια ενός ωαρίου ή ενός σπερματοζωαρίου. Κι επιπρόσθετα, το ίδιο αποκαλύπτουν οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος για τη δημιουργία πλεοναζόντων εμβρύων παρέχοντας τη δυνατότητα στα προσφεύγοντα στην παρεμβατική γονιμοποίηση πρόσωπα να καθορίσουν με γραπτή δήλωση την τύχη των γαμετών και των εμβρύων και η νομιμοποίηση της καταστροφής μη υγιών εμβρύων με το επιτρεπτό της επιλογής φύλου, όταν υπάρχει κίνδυνος φυλοσύνδετης κληρονομικής νόσου.

Η εισηγητική έκθεση αναφέρει ως στόχο του νόμου την προστασία του συμφέροντος του παιδιού, αλλά ο νόμος δίνει προτεραιότητα στην ικανοποίηση της επιθυμίας εκείνων που θέλουν ν' αποκτήσουν παιδί με παρεμβατική γονιμοποίηση κι αντίκειται στο συμφέρον του παιδιού που θα γεννηθεί. Ικανοποιεί την επιθυμία για τεκνοποίηση της άγαμης γυναίκας ή της γυναίκας της οποίας πέθανε ο σύζυγος ή σύντροφος κι επιτρέπει σε βάρος του συμφέροντος του παιδιού να γεννιούνται παιδιά ορφανά^[1], που στερούνται τη σχέση με τον πατέρα και μεγαλώνουν με τραυματισμένη φυσιολογικότητα της παιδικής τους ηλικίας^[2], χωρίς να ερωτηθούν και κατά παράβαση των φυσικών νόμων που προσδιορίζουν τους όρους ανάπτυξης του ανθρώπου^[3].

Για τον ίδιο λόγο, την ικανοποίηση δηλαδή της επιθυμίας κάποιων για απόκτηση τέκνου επιτρέπει την ετερόλογη γονιμοποίηση και την παρένθετη μητρότητα συντελώντας αντίθετα προς το συμφέρον του παιδιού, στη γέννηση παιδιών στην ουσία ορφανών, που έχουν άγνωστο τον ένα γονέα ή και τους δύο γονείς ή έχουν πολλούς γονείς, μεγαλώνουν χωρίς να ερωτηθούν σε μια οικογένεια με διασαλευμένη συνοχή κι επιβαρύνονται με ψυχολογικά, οικογενειακά, κοινωνικά προβλήματα[4].

Με το να επιτρέπει την πρόσβαση στην παρεμβατική γονιμοποίηση της άγαμης γυναίκας, που συμβιώνει ελευθέρως ή δεν έχει σύντροφο, τη μεταθανάτια γονιμοποίηση, την ετερόλογη γονιμοποίηση και την παρένθετη μητρότητα ανατρέπει το οικογενειακό δίκαιο, καθώς εξισώνει το γάμο με την ελεύθερη συμβίωση, το ζεύγος των συζύγων με το ζεύγος των συντρόφων, την εκ του γάμου προερχόμενη οικογένεια με την εκ της συμβίωσης προερχόμενη και τη μονογονεϊκή και θεσμοθετεί μια νέα οικογενειακή ηθική της οποίας δεν αποτελούν αυτονόητες προϋποθέσεις η ετεροφυλικότητα των συζύγων, η γενετική συγγένεια γονέων - παιδιών, η ισοτιμία των γονέων έναντι των παιδιών τους, η αναγκαιότητα και των δύο γονέων κατά την κυοφορία και τη γέννηση. Έτσι, καταργεί την ιερότητα και τη μοναδικότητα του γάμου ως ισόβιας δέσμευσης των ετερόφυλων συζύγων για κοινή και αποκλειστική συμβίωση και σχέσης ισόβιας αγάπης ευλογημένης από το Θεό και ως βασικής προϋπόθεσης για τη γέννηση και την ανατροφή τέκνων, προσβάλλει το θεσμό της οικογένειας, ανοίγει το δρόμο για τη θεσμοθέτηση παρά φύσιν συμβιώσεων και τη δημιουργία νέων μορφών οικογένειας και παραβιάζει τη συνταγματική επιταγή της προστασίας του γάμου και της οικογένειας από την Πολιτεία[5].

Επίσης, η ύπαρξη θετικών στοιχείων στο νόμο δεν καλύπτει την αδυναμία του στο να αποτρέψει αδικίες κατά τη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ γονέων και εμβρύων και να προσδιορίσει ακριβώς το κληρονομικό status του εμβρύου, τη βιολογική προοπτική των εμβρύων σε περίπτωση θανάτου ή διαζυγίου των γονέων πριν την εμβρυομεταφορά, τα δικαιώματα και τις αρμοδιότητες επί των κατεψυγμένων εμβρύων σε περίπτωση διαζυγίου ή θανάτου των γονέων[6].

Γι' αυτό, σύμφωνα με τ' αναφερόμενα στα κείμενα της Ελλαδικής Εκκλησίας πρέπει:

- να θεσπιστεί ως όρος εφαρμογής του νόμου το συμφέρον του παιδιού που θα γεννηθεί,
- να χρησιμοποιηθούν ο όρος «γαμέτες» για τα ωάρια και τα σπερματοζωάρια, οι όροι «έμβρυο» ή «προεμφυτευτικό έμβρυο» ή «*in vitro* έμβρυο» για τα μη

εμφυτευμένα έμβρυα κι ο όρος «εμβρυομεταφορά» για τη μεταφορά του εμβρύου στη μήτρα,

- να επιτραπεί η εξέλιξη σε έμβρυα μόνο όσων ωαρίων μπορούν να εμφυτευτούν,
- να εξαλειφθούν τα εδάφια που παρέχουν τη δυνατότητα τεκνοποίησης εκτός θεσμοθετημένου γάμου,
- να αποκλειστεί με σαφή διάταξη του νόμου η δυνατότητα δημιουργίας ομοφυλικού οικογενειακού πυρήνα και νέων μορφών οικογένειας που θα διευκόλυναν τη θεσμοθέτηση παρά φύσιν συμβιώσεων και τεκνοποίησης,
- να επιτραπεί η μεταθανάτια γονιμοποίηση μόνο στη περίπτωση νόμιμου γάμου κι εφόσον υπάρχει ήδη έμβρυο,
- ν' αποσυρθεί το άρθρο που αναφέρεται στην παρένθεση μητρότητα για να ρυθμιστεί το θέμα αυτό με άλλο νόμο, ο οποίος θα εντοπίζει τις εξαιρετικές προϋποθέσεις για την έκδοση σχετικής δικαστικής άδειας.

Έτσι, θα καλυφθούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι αδυναμίες του συγκεκριμένου νόμου[7].

Σημειώσεις

[1] Σχόλια και προτάσεις επί του Νομοσχεδίου για την Ιατρική Υποβοήθηση στην Ανθρώπινη Αναπαραγωγή, διαδικτυακός τόπος: http://www.bioethics.org.gr/03_b.html#3 (ανάκτηση 22-05-2013)

[2] Αρχιμ. Ν. Χατζηνικολάου, Ο πρόσφατος νόμος για την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή και ο θεσμός της οικογένειας, διαδικτυακός τόπος: www.bioethics.org.gr/05_a.html#3, (ανάκτηση 08-01-2013)

[3] Περί του νομοσχεδίου για την ιατρικά υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, διαδικτυακός τόπος: http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/holysynod.asp?archive=yes&what_sub=d_t (ανάκτηση 22-05-2013)

[4] Εισήγησις Μητρ. Ιεροθέου, «ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ», διαδικτυακός τόπος: http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/eisigiseis/ierotheos_anaparagogi.htm (ανάκτηση 22-05-2013)

[5] Αρχιμ. Ν. Χατζηνικολάου, Ο πρόσφατος νόμος για την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή και ο θεσμός της οικογένειας, διαδικτυακός τόπος: http://www.bioethics.org.gr/05_a.html#3 (ανάκτηση 08-01-2013)

[6] Ειδική επιτροπή βιοηθικής, βασικές θέσεις επί της ηθικής της υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, διαδικτυακός τόπος: http://www.bioethics.org.gr/03_b.html#5#5 (ανάκτηση 08-01-2013)

[7] Σχόλια και προτάσεις επί του Νομοσχεδίου για την Ιατρική Υποβοήθηση στην Ανθρώπινη Αναπαραγωγή, διαδικτυακός τόπος: http://www.bioethics.org.gr/03_b.html#3

(ανάκτηση 22-05-2013)

Παρατήρηση: Συνεχίζουμε την παρουσίαση σε σειρά άρθρων της μελέτης σχετικά με την Παρεμβατική Γονιμοποίηση της καθηγήτριας Μ.Ε. και θεολόγου, Χαρίκλειας Φωτοπούλου. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου το οποίο κατατέθηκε στο ΕΑΠ ως μεταπτυχιακή - διπλωματική εργασία με επιβλέποντες τους κ. Ν. Κόϊο και Ντ. Αθανασοπούλου

<http://bitly.com/12IQXyK>